

Bydlí u vás Ježíšek?

Eduard Martin

Bydlí u vás Ježíšek?

Eduard Martin

*Bydlí u vás
Ježíšek?*

KARMEITÁNSKÉ
NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Martin, Eduard, 1951-

Bydlí u vás Ježíšek? / Eduard Martin. – V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2022. – 157 stran

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

ISBN 978-80-7566-059-6 (brožováno)

* 27-565.3 * 398.332.416 * 27-423.79 * 316.472.4 * 17.02 * 316.728

* 27 * 821-93 * (0:82-32) * (0:82-94) * (047.53)

- Vánoce
- vánoční zvyky
- křesťanská víra
- interpersonální vztahy
- životní moudrost
- každodenní život – křesťanské pojetí
- příběhy
- vzpomínky
- rozhovory
- publikace pro děti

27-4 - Praktická teologie. Morální teologie [5]

821-93 - Literatura pro děti a mládež (beletrie) [26]

© KatMedia, s.r.o., Praha, 2022

ISBN 978-80-7566-059-6

*Věnováno těm,
u kterých bydlí Ježíšek*

Bydlí u vás Ježíšek?

„Bydlí u vás Ježíšek?“

Jsou slova, která se mihnou –

A zmizí.

Jsou slova, která se zatřpytí a svítí. Nepřestávají svítit...

* * *

Ten, kdo se zeptal touhle zvláštní otázkou, byl malý chlapec. Čekali jsme o božíhodovém večeru na autobusové zastávce. Pozorovali vánici, něžnou vánoční vánici.

Našemu synovi byly tři roky. A byl..., ano, jak to řekla jeho sestřička, byl zachumlánek. Zachumlaný v zasněženém jiskřícím zimníčku. Vypadal jako radostný medvídek.

Chlapeček, který se syna zeptal, byl také předškoláček. A nudil se. Když si všiml našeho chlapečka, svého „budoucího kamaráda“, popoběhl k němu. Chtěl se kamarádit. Syn byl pro něj „budoucí kamarád“. Děti mají velký dar: nedívají se na cizí lidi jako na cizí, ale jako na kamarády. Budoucí kamarády. Nenapadlo ho, že by syn neměl radost, když se budou kamarádit.

Zeptal se důrazně, jako by ta otázka byla ta nejdůležitější, jakou může člověk člověku dát.

* * *

„Kdo jestli u nás bydlí?“ divil se syn.

Nechápavě na budoucího kamaráda pohlédl.

„JEŽÍŠEK,“ zopakoval chlapeček.

Některé děti ještě neumí psát, ale už umí mluvit velkými písmeny.

„U nás bydlí dědeček... a babička,“ rozvažoval syn. „A já. Já u nás taky bydlím. A maminka s tatínkem... A fialová žirafa. A kocour...“

Považoval svou plyšovou žirafu i našeho černobílého kocoura za další členy rodiny. Pro děti se rodina skládá ze všeho, co mají rády.

Z vánice vyjel autobus, zastavil před čekárnou.

Cestující nastupovali. Nastoupil i zvědavý chlapec s rodiči.

Setkal se s námi na chvíli.

Chlapec se neskamarádili.

Možná se už nikdy nepotkají...

Možná za deset..., za třicet let...?

Nepoznají se.

Nenapadne je pokračovat v důležitém rozhovoru. V rozhovoru, jaký kdysi..., kdysi prolnul hebkou vánoční vánicí... Tehdy v dětství.

Kdo ví, jaké budou mít starosti.

Jaké zbytečné otázky budou pokládat... Budou si zakrývat kulisami nedůležitých otázek významné otázky? Takové, jaké by jim mohly rozsvítit život? Někdy stačí správná otázka a posvítí na odpověď.

Neznámý chlapec odjížděl vánoční vánicí...

Ale jeho otázka –

NEODEŠLA.

* * *

Bydlí u nás –

JEŽÍŠEK?

Není to jedna z nejdůležitějších otázek, jaké může člověk dostat...? Jaké může dostat od jiného, ale může si je položit i sám...? Jedna z nejvýznamnějších otázek, na jaké si může odpovídat? Nejen ve vánočním čase...?

Odpověď na tuhle otázku je i odpovědí na otázku, jestli si připadáme marní...

Nebo ucítíme, že marní nejsme.

Je to superotázka. Když si člověk volí, s kým bude žít, volí si, jaký bude mít domov...

Náš domov bude takový jako ten, koho jsme do něj pozvali.

Náš domov bude takový jako ten, kdo svůj domov spojí s naším domovem.

Aby byli dva lidé opravdu „SPOLU“, je třeba, aby si spojili i domovy...

Chlapeček, který se zeptal syna neobvyklou otázkou, byl asi okouzlený štedrovečerním hostem. Betlémským hostem...

Nadílkou, kterou vánoční host donesl.

Neuměl mluvit jako dospělí –

Řekl otázku dojemně prostým způsobem...

Tak se dospělý nezeptá. Děti mívají otázky, jako by se ptali andělé...

* * *

Té chvíle ve vánici se dotkl betlémský dech.

Betlémský dárce.

Chlapeček chtěl asi říct, že u nich žije..., bydlí... Ježíšek.

Naděluje jim –

Krásné chvíle...

Naděluje krásný čas.

Ale neuměl to říct „dospělými slovy“. Když se podívám oknem vzpomínky na ten dávný podvečer, onoho chlapečka zase vidím...

Odchází k autobusu. Je šťastný, poskakuje... Jednou rukou drží za ruku tatínka, druhou maminku. Jaké je štěstí mít někoho, kdo jde s námi a má nás rád...

Miluje nás –

Můžeme ho vzít za ruku.

Abychom nebyli sami...

* * *

Ten vánoční chlapeček nebyl sám.
Usmíval se...
U nich doma bydlel Ježíšek.
U koho bydlí Ježíšek, ten se může usmívat... Není sám.
Chlapeček se ohlédl.
Zamával –
Něco zavolal...
Poryv větru odvál slova. Odnášel hebký hlásek démantovou nocí...

Nastoupili jsme do autobusu. Projížděli městem... Za okny autobusu se míhaly jiskry oken. Z oken vyhlížely jiskřící stromečky.
Za vánočními okny bydlely děti a rodiče –
Bydlely –
S Ježíškem?

* * *

Kolikrát jsem si na onu otázku vzpomněl. Kolikrát ji přehrál „gramofon vzpomínek“...
„BYDLÍ U VÁS JEŽÍŠEK?“
Tolik lidí by nenapadlo se takhle zeptat... Tolik dospělých by otázku nepochopilo.
Usmáli by se... Pomysleli by si: „dětská otázka“.
Ale nenese tahle otázka sdělení, jaké nevyslovují tlusté knihy?
Jsou otázky, které posvítí do svědomí jako reflektory.
Jsou otázky, které svítí jako majáky...

* * *

„Vánoční“ otázky nenápadně znějí celý rok. Lidé se jim ale raději vyhýbají.

Některé otázky bývají jako kormidla: pootočí osudem...
Vedou životní loď, loď s nákladem hodin..., dní, let...
Vedou ji, aby neplula do tmy.
Aby vyplula ke svítání...
Doplula –
Do „srdce světla“ ...

* * *

Vánoční vločky ze synova dětství dávno roztály.
Zvědavý chlapeček žije kdovíkde. Má jiné starosti než přemýšlet, jestli s ním bydlí Ježíšek... Jak děti stárnou, nahrazují si důležité otázky nedůležitými. A důležité označují jako dětinské... Jako takové, na které není třeba odpovídat.
Ale opravdu není?
Jsou otázky, které umí pojmenovat –
Šťěstí.

* * *

Opět jsem procházel hebkou večerní vánicí.
Vločky se třpytily v jiskřícím, démantovém tanci...
A zatřpytila se otázka, kterou vyslovil dětský hlásek.
Otázka, ve které čeká odpověď –
Odpověď odpovědí...
Kde bydlí Ježíšek, tam se děti usmívají –
Usmívají se na dospělé... A dospělí se usmívají na děti.
Kde bydlí Ježíšek, je betlémský čas.
Po celý rok...
Jde o to, zaslechnout andělskou otázku... Nepřeslechnout otázku otázek.
Ježíšek bydlí v každém domově –
Jenže někdo si ho nevšiml.
Ještě. Ještě si ho nevšiml...

* * *

Jsou hosté, kteří dělají z bytu domov.

A některé otázky jsou klíčem ke štěstí... Klíčem i k tomu, co se zdá neodemknutelné. Každý den je možné položit si nejdůležitější otázku. „Bydlí u nás Ježíšek?“

„Bydlí u nás... dnes...?“

Některá poznání mění lhostejný domov v domov, ve kterém bydlí štěstí.

Jsou otázky, které umí odemykat i zdi.

Andělé je znají... I dospělí je znají... Ale nepokládají si je. I když by jim odpovědi vysvětlily, proč jsou smutní.

Proč se cítí osamělí...

* * *

Rty vzpomínky se pootevřely...

A vzpomínka má –

Andělský hlas.

Hlas, který umí rozsvěcet život.

Rozsvítit ho otázkou...

Tak prostou otázkou: „Bydlí u vás Ježíšek?“

Vánoční hlas

„Nemáš vánoční hlas.“

„Jaký hlas?“

„VÁNOČNÍ.“

„Proč bych měl mít v létě vánoční hlas?“

Leželi jsme s manželkou a s dětmi na travnatém břehu řeky. Opalovali se. A já před chvílí dceři vyčetl, že čokoládu, kterou měla mít s bratříčkem dohromady, snědla sama... Rychle ji snědla. Celou. A ještě se radovala, jak na svého bratra vy-
zrála.

„Lidi mají mít pořád vánoční hlasy,“ řekla dcera.

„Lidé nemají jíst lidem čokoládu... A ještě se jim kvůli tomu posmívat.“

„To já vím..., já mu ji příště nesním. A až dostanu čokoládu, tak mu dám kus, jako byl ten, co jsem mu snědla. Ale ty máš mít stejně vánoční hlas.“

„VÁNOČNÍ?“

„Hm hm.“

„Ty myslíš...“

„Jo..., takový hlas, jako se s ním mluví na Štědrý den u stro-
mečku..., o Vánocích...“

* * *

Vánoční hlas –

Ten letní hovor neodplynul s řekou dětství, u které jsme se před tolika, tolika lety slunili.

Když se řekne „vánoční hlas“, říká se mnohem víc než ona dvě slova. Vyslovuje se nálada poklidu, vlídnosti... Nálada ra-
dosti.

Tak málo vánočních hlasů kolem sebe v některé dny slyšíme...

A jak bychom si je přáli slyšet...
Vánoční hlasy umí léčit.
Je tolik hovorů, které se dají vést jinak, než jak se vedou.
Snadno by se mohly přeložit do vánočního hlasu –
Do vánoční mateřštiny.
Každý zná „vánoční hlas“... Každý se pamatuje na vánoční
mateřštinu, kterou se pojmenovávalo dětství. Časem se vy-
trácela.
Zapomínalo se na ni –
Stále víc...
A přece je možné se na ni rozpomenout –
Promluvit jí.

* * *

Betlémský hlas –
Betlémská mateřština...
Kolikrát by stačilo to, co se chystáme říct, povědět vánoč-
ním hlasem –
A získali bychom, co jinak nezískáme.

* * *

Jak snadno bychom si mohli proměnit život, kdybychom
změnili svůj hlas –
Na vánoční mateřštinu se odpovídá vánoční mateřštinou.
I vánoční hlas může být dárkem –
Darem.
Může být darem, na který se odpovídá darem...

* * *

Vánoční hlas je hlas, který může zaznít kdykoliv.
Umí čas rozsvítit.
Změnit ho v betlémský čas...

Nejhezčí dárek pro toho, koho mám rád

Nejkrásnější dárek?

Kolik dárků dostával člověk v dětství ...

Kolik jich dostal – větších i malých...

Na většinu z nich dávno zapomněl.

Jaké dárky jsem asi dostala, když mi bylo pět..., šest, sedm let? Nepamatuji si žádný...

Kolik dárků jsem asi dostala pod stromeček ve dvanácti?

Jaké dárky jsem dostala ve třinácti od těch, kteří mě měli rádi... Jaké dárky jsem dostala ve čtrnácti?

Nepamatuji si ani na jeden.

Onehdy jsem si povídala s dětmi o dárcích, na které se těšily. I o těch, které ony samy připravovaly pro ostatní.

„Maminko, který dárek z těch, co jsi kdy dostala, byl nejhezčí?“ Takhle se zeptala dcera před Vánoci.

„Nejhezčí?“

„Nej nej... nejnejovatější.“

„Který byl...?“

Zavzpomínala jsem –

Zasnila se.

* * *

Vzpomínala jsem na dárky, které mi udělaly v dětství radost... A žasla jsem, na jak málo z nich si vzpomínám.

Kolik dětské radosti odešlo s dětstvím a neulpělo ve vzpomínce... Neulpělo v paměti...

„Některý dárek musel být nejhezčí, ne?“

„Rozmyslím si to,“ říkám.

Vyšla jsem navečer s manželem a s dětmi na krátkou vánoční procházku. I v chumrlajsu, jaký jsem měla, jsem si

vyšetřila chvíli. Vyšli jsme do zasněžené krajiny. Do krajiny pokryté sněžnými krajkami...

Jinovatka „obháčkovala“ stromy.

„Už sis vzpomněla?“ zavolala dcera. „Vzpomněla sis, jaký byl nejhezčí dárek?“

Nejhezčí? Zaváhala jsem.

Loutkové divadlo..., loutkové divadlo, které rodiče rozestavili pod stromečkem a rozvěsili kolem něj loutky? Možná.

Ale pak mě něco napadlo.

„Nejhezčí dárky jsou chvíle.“

„Chvíle?“

„Hm.“

„JAK TO... CHVÍLE?“

„Třeba tahle, kdy jdeme všichni pohromadě... A máme se rádi, není to hezká chvíle?“ řekla jsem.

Přikývla.

„Je.“

„Moc hezká,“ řekla druhá dcera.

„Klášná,“ pochvaloval si chlapeček. A rozeběhl se za vložkou... Poletovala jako motýl...

* * *

Tolik dárků dostáváme –

Zapomeneme na ně? Na který ne?

Kolik dárků čeká letos –

Kolik jich můžeme dát... Kolika můžeme někomu rozetřpytit život –

„Tahle chvíle je báječný dárek,“ řekla jsem manželovi.

Dívali jsme se na děti. Radostně pobíhaly zasněženou loukou.

Jako po betlémské stráni... Jako na zasněžené louce v našem rodinném betlémě.

Dívali jsme se na děti –

A uvědomovali si, jak nádherný dárek dostáváme.
Tuhle chvíli...

* * *

ANDĚLSKÝ DÁREK.

„Tahle procházka je supersuperdárek,“ řekla jsem.
Manžel přikývl.

„Super, super, super,“ dodal.

Ze zasněžené louky dýchal betlémský vánek –

„Ty jsi dárek..., můj báječný dárek,“ usmál se manžel.

A dal mi pusu.

„Ty jsi můj báječný dárek,“ řekla jsem.

A dala jsem mu pusu.

Děti to zahlédly a rozeběhly se k nám.

Volaly, že také chtějí pusinky.

A dostaly je.

Vánoční polibky jsou z celého roku ty nejhezčí...

I polibek může být krásný vánoční dárek.

Krásný?

Nejkrásnější...

* * *

Tolik obyčejných okamžiků se dá proměnit do dárků... Ne-
lze ze zdánlivě všední chvíle „vykouzlit“ překrásnou?

Tu „chvíli polibků“, tuhle štědrovečerní chvíli, si schovám.
Uložím si ji do sbírky krásných okamžiků.

Může se hodit –

Třeba se někdy budu potřebovat zahřát svítícími vteřinami.
Někdy budu potřebovat teplo vzpomínky.

Je dobré mít sbírku vzpomínek, které zahřejí –

Posvítí –

Jako jitřenky...

Jediná věta dokáže proměnit stmívání do svítání... Jedna
jediná vzpomínka....

Vzpomínka umí rozžehnout jas...

Každý den může být dnem, který někoho zahřeje...

* * *

Každý den můžeme rozsvítit, aby někomu posvítil na cestu...

Knoflík aneb Africká vánoční vzpomínka

(vyprávění mladé lékařky)

Když jsem přijela jako dobrovolnice do Afriky, nastoupila jsem do dětské nemocnice.

Jsem pediatrička.

Ale neměla jsem pracoviště jen v nemocnici. Objížděla jsem i zapadlá místa po krajině, kam mne vysílal lékař-kněz, ředitel nemocnice.

Bylo hodně těch, kteří potřebovali pomoc, ale už by se nedotrmáceli k nám do města do velké nemocnice. A tak jsem se vydávala za nimi.

Krajina byla vyprahlá, náš vůz projížděl oblaky prachu, šedo-růžového... Zvedal se nad pláň. Vířil od země do oblohy.

Ve vesnici, do které jsem jednou s domorodým šoférem dojela, čekalo několik malých pacientů a několik dospělých. Vyšetřila jsem je, a jak to šlo, pomohla.

Večer jsem chtěla odjet zpátky, ale šofér odmítl. Prý přijde bouřka a pláň by se mohly pod přivaly vody změnit v mokřiny, po kterých by proudily přivalové řeky.

A tak jsem zůstala ve vesnici.

Na Vánoce.

Ubytoval mne u sebe „náčelník“, jak jsem ho v duchu nazývala. I když neměl tak romantické označení a patřil mu jen titul okresního úředníka.

Ve městečku, kde jsem v Africe žila, měla být vánoční oslava.

I zde nastal vánoční čas –

A „náčelník“ se mi snažil zpřjemnit svátky vánočním stromkem.